

Pohotovostní plán pro postup v případě výskytu *Dendrolimus sibiricus* v ČR

Vydání první, duben 2022

Zpracovali: Jiří Vacek a kolektiv pracovníků ÚKZÚZ, po konzultacích a připomínkách profesních svazů a Ministerstva zemědělství ČR

Schválil: Sekce ekologického zemědělství, komodit, výzkumu a vzdělávání, Ministerstvo zemědělství ČR

S dotazy a poznámkami k pohotovostnímu plánu se lze obracet na:

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Odbor zdraví rostlin

e-mail: jiri.vacek@ukzuz.cz, tel.: 601 569 089

Foto na titulní straně: dospělec *Dendrolimus sibiricus*, Raisa Sajfututdiova, <https://nature.baikal.ru/>

Obsah

1. Cíl	4
2. Zkratky a definice.....	4
3. Právní základ	5
4. Řízení a komunikace	5
4.1. Složení a kompetence krizového týmu.....	5
4.1.1. Složení KT.....	5
4.1.2. Kompetence a úkoly KT	6
4.2. Komunikace	7
5. Diagnostika.....	7
5.1. Příznaky napadení a popis bourovce.....	7
5.2. Laboratorní diagnostika.....	8
5.2.1. Metody identifikace	8
5.2.2. Postup v ČR.....	8
6. Postup po podezření na výskyt bourovce.....	9
6.1. Situace považované za podezření na výskyt bourovce	9
6.2. Postup po vzniku podezření v jednotlivých situacích.....	9
6.2.1. Oznámení profesionálním provozovatelem, jiným subjektem či soukromou osobou ...	9
6.2.2. Zjištění rostlin s podezřelými příznaky napadení při činnosti ÚKZÚZ.....	9
6.2.3. Postup po vzniku důvodného podezření na základě pozitivního výsledku DNA barcodingu.....	9
6.2.4. Informace jiné země o možném výskytu bourovce na území ČR.....	10
6.3. Dohledání zdroje možného napadení a ostatních souvisejících rostlin	11
6.3.1. Místo produkce sadebního materiálu (školka aj.) a místo prodeje.....	11
6.3.2. Místo výsadby či pěstování rostlin na konečném stanovišti	11
6.4. Opatření ÚKZÚZ při podezření na výskyt bourovce	11
6.4.1. Místo produkce sadebního materiálu (školka aj.) a místo prodeje.....	11
6.4.2. Místo výsadby či pěstování rostlin na konečném stanovišti	11
6.4.3. Dřevo a kůra dotčených rostlin	12
7. Postup po úředním potvrzení výskytu <i>Dendrolimus sibiricus</i>.....	12
7.1. Akční plán	12
7.2. Vymezení území, pro které se nařizují MRO	13
7.2.1. Stanovení vymezeného území.....	14
7.2.2. Vymezovací průzkum k určení celkového rozsahu zamořené zóny	14
7.3. Opatření k ochraně proti šíření <i>Dendrolimus sibiricus</i> v zamořené a nárazníkové zóně ..	14

7.3.1.	Opatření k eradikaci bourovce	14
7.3.2.	Další odborné úkony k eradikaci bourovce	15
7.4.	Průzkum k ověřování nepřítomnosti <i>Dendrolimus sibiricus</i> ve vymezeném území.....	15
7.5.	Mimořádná rostlinolékařská opatření (MRO)	15
7.5.1.	MRO nařízená individuálním fyzickým a právnickým osobám	15
7.5.2.	MRO nařízená blíže neurčeným osobám v nárazníkové zóně.....	16
7.5.3.	Náhrada nákladů a ztrát	16
7.6.	Kontrola dodržování úředních opatření a MRO a sankce při jejich porušení	16
7.7.	Postup při překážkách znesnadňujících eradikaci bourovce	17 16
8.	Zabezpečení zdrojů	17
8.1.	Personální zabezpečení průzkumů a vymezení hranic zón	18
8.2.	Laboratorní testování vzorků	18
9.	Školení personálu a simulační cvičení	18
10.	Informovanost veřejnosti	1918
11.	Oznamování Komisi a členským státům	19
12.	Evidence a dokumentace.....	19
13.	Revize opatření v případě jejich delšího trvání.....	19
14.	Podmínky, za nichž budou MRO zrušena	20
15.	Schválení, zveřejnění, hodnocení a revize PP	20
Příloha č. 1:	Upřesnění postupu pro odběr vzorků	21
Příloha č. 2:	Diagnostická pracoviště.....	22
Příloha č. 3:	Předběžný seznam subjektů, které po spuštění PP mohou být požádány o součinnost ..	23
Příloha č. 4:	Vzor značek k vyznačení vymezeného území	29

1. Cíl

Pohotovostní plán pro bourovce *Dendrolimus sibiricus* (dále jen bourovec) má zajistit připravenost k rychlé a účinné odezvě na zjištění jeho výskytu na území ČR, s cílem tento výskyt eradikovat. Pohotovostní plán stanovuje pro takové případy obecný postup. Po úředním potvrzení výskytu bourovce na území ČR bude v souladu s pohotovostním plánem zpracován tzv. akční plán, který upřesní postup pro konkrétní situaci.

Pohotovostní plán zejména stanovuje:

- úřední postup po potvrzení výskytu bourovce;
- úlohu ÚKZÚZ a dalších subjektů zapojených do provádění pohotovostního plánu;
- přístup k lidským a finančním zdrojům pro zabezpečení činností;
- pravidla řízení a komunikace.

V širším smyslu je účelem pohotovostního plánu také zvýšit povědomí odborné i laické veřejnosti o bourovci za účelem všeobecného sledování výskytu bourovce a pravděpodobnosti včasné detekce v případě jeho zavlečení.

2. Zkratky a definice

EK	Evropská komise
EPPO	Evropská a středozevní organizace pro ochranu rostlin (European and Mediterranean Plant Protection Organization)
EU	Evropská unie
Komise	Evropská komise
KT	krizový tým
MRO	mimořádná rostlinolékařská opatření
MZe	Ministerstvo zemědělství ČR
NRL	Národní referenční laboratoř
ODŠOR	Odbor diagnostiky škodlivých organismů rostlin (ÚKZÚZ)
OTI	Odbor terénní inspekce (ÚKZÚZ)
OdTI	Oddělení terénní inspekce
OZR	Odbor zdraví rostlin (ÚKZÚZ)
PP	pohotovostní plán
SOSZR	Sekce osiv, sadby a zdraví rostlin (ÚKZÚZ)
ŠO	škodlivý organismus, škodlivé organismy
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
VVFaŽP	Vědecký výbor fyto-sanitární a životního prostředí

akční plán (pro karanténní ŠO): podrobný plán stanovující opatření k eradikaci karanténního ŠO na konkrétním území, včetně časového rozvrhu provádění těchto opatření. Akční plán vychází z příslušného pohotovostního plánu a zpracuje se neprodleně po úředním potvrzení výskytu daného ŠO;

bourovec: bourovec *Denrolimus sibiricus*, základní informace o bourovci jsou dostupné na webových stránkách ÚKZÚZ – [Rostlinolékařském portálu](#);

dotčené rostliny: rostliny rodů jedle (*Abies*), borovice (*Pinus*), modřín (*Larix*), smrk (*Picea*) a douglaska tisolistá (*Pseudotsuga menziesii*);

eradikace: uplatnění fyto-sanitárních opatření s cílem vyhubit škodlivý organismus na daném území;

místo produkce: provozovna nebo soubor pozemků využívaný jako samostatná hospodařící jednotka (např. školka, plantáž vánočních stromků). Může zahrnovat **stanoviště produkce** (např. skleníky, fóliovníky, záhony), ve kterých se z fyto-sanitárních důvodů hospodaří odděleně;
nařízení ÚKZÚZ o MRO ve vymezeném území: právní předpis, který ÚKZÚZ vydá v případě potvrzení výskytu bourovce na území ČR; předpis bude obsahovat ustanovení uvedená v kap. 7.6. (viz také definice vymezeného území);

profesionální provozovatel: fyzická nebo právnická osoba, která se profesionálně zabývá jednou nebo několika z následujících činností, které se týkají rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů: výsadba, šlechtění, produkce včetně pěstování, množení a udržování (udržovací šlechtění), dovoz do EU, přemísťování na území EU a vývoz z území EU, uvádění na trh, skladování a zpracování;

stanoviště produkce: část místa produkce, ve které se z fyto-sanitárních důvodů hospodaří odděleně (např. fóliovník);

vymezené území: území v EU, které bylo úředně vymezeno z důvodu zjištění výskytu bourovce a ve kterém jsou v této souvislosti nařízena opatření k eradikaci bourovce nebo k izolaci jeho výskytu. Vymezené území zahrnuje zamořenou zónu a nárazníkovou zónu

zákon: zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

3. Právní základ

Bourovec *Denrolimus sibiricus* je karanténní ŠO pro EU, zařazený do přílohy II prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072, v platném znění, a to do části A této přílohy, v níž jsou vyjmenovány ŠO, jejichž výskyt není v EU znám. Bourovec je rovněž zařazen v nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/1702 mezi prioritní ŠO, což jsou karanténní ŠO, které mohou mít pro území EU mimořádně závažné hospodářské a environmentální dopady. Povinnost členských států zpracovat pohotovostní plán pro bourovce vyplývá z ustanovení článku 25 „Pohotovostní plány pro prioritní škodlivé organismy“ nařízení (EU) 2016/2031.

Pohotovostní plány (dále již „PP“) pro případ výskytu prioritních ŠO na území ČR vypracovává a aktualizuje ÚKZÚZ a schvaluje MZe, v souladu s § 71 písm. j) zákona. Návrh každého PP je připomínkován interně v rámci ÚKZÚZ a následně MZe a externími zainteresovanými stranami, zejména zástupci dotčených sektorů. Připomínkové řízení a vypořádání připomínek se provádí písemnou formou. Součástí připomínkového řízení je také projednání nominace externích zástupců do KT. Schválený PP zveřejní MZe ve Věstníku MZe a na webových stránkách MZe, PP bude rovněž zveřejněn na webových stránkách ÚKZÚZ.

Postup při revizi nebo aktualizaci PP je uveden v kap. 15.

4. Řízení a komunikace

Za provádění PP zodpovídá ÚKZÚZ. Vlastní postup po spuštění PP je koordinován a řízen krizovým týmem, tvořeným zástupci ÚKZÚZ, MZe a externími poradci. Podle konkrétní situace se na provádění opatření podílejí i další organizační složky státu, orgány místní samosprávy a nestátní subjekty (právnícké a fyzické osoby). Výčet těchto subjektů a způsob a rozsah jejich zapojení v dané situaci stanoví akční plán (viz kap. 2., 7.1. a 8. a **přílohy č. 2 a 3**).

4.1. Složení a kompetence krizového týmu

4.1.1. Složení KT

- ředitel SOSZR (předseda KT)

- ředitel OZR (zástupce předsedy KT)
- vedoucí Oddělení řízení fytoosanitárních rizik OZR, a dle jeho rozhodnutí případně další pracovník tohoto oddělení
- vedoucí Oddělení správních procesů v ochraně rostlin OZR
- zástupce Odboru dovozu a vývozu
- zástupce ODŠOR
- ředitel OTI
- metodik specialista OTI pro škodlivé organismy
- zástupce dotčeného oddělení OTI (zástupci dotčených oddělení OTI)
- zástupce Oddělení trvalých kultur Odboru osiv a sadby SOSZR
- zástupce Oddělení legislativního a právního ÚKZÚZ
- tiskový/á mluvčí ÚKZÚZ nebo jiný zástupce Oddělení komunikace a zahraniční spolupráce ÚKZÚZ
- zástupce MZe (Sekce lesního hospodářství)
- zástupce Ministerstva životního prostředí
- zástupce místní samosprávy
- externí odborní poradci – zástupci dotčených sektorů (svazů a institucí)
- externí vědecký poradce.

Před spuštěním PP požádá předseda KT příslušné orgány o nominaci zástupců místně příslušné samosprávy a o nominaci zástupců sektorů do KT podle míry jejich ohrožení a konkrétní situace. Podle potřeby mohou být o nominaci poradce do KT dodatečně požádány i další organizace, a to jak před spuštěním PP, tak i posléze.

Zastoupení externího vědeckého poradce zprostředkuje VVFaŽP na žádost předsedy KT před spuštěním PP.

4.1.2. Kompetence a úkoly KT

Krizový tým:

- Stanoví a zveřejní na webových stránkách ÚKZÚZ kontaktní osobu včetně telefonu a e-mailové adresy;
- zabezpečí zpracování a průběžnou aktualizaci akčního plánu;
- řídí šetření ke zjištění možností eradikace a pravděpodobných nákladů na ni;
- ověří dostupnost metod a prostředků eradikace a v případě potřeby iniciuje jejich zajištění;
- řídí odborný program eradikace včetně rozsahu provádění průzkumu výskytu bourovce;
- stanoví a odůvodní rozsah personálních, technických a finančních zdrojů potřebných k provádění programu eradikace a navrhuje řediteli ÚKZÚZ, popř. prostřednictvím ředitele ÚKZÚZ MZe, způsob zajištění těchto zdrojů;
- spolupracuje s ostatními státními a nestátními subjekty v rozsahu stanoveném KT dle míry výskytu bourovce a rozsahu eradikace;
- stanoví četnost přezkumu/hodnocení účinnosti přijatých opatření na národní úrovni, projednává výsledky hodnocení a rozhoduje o potřebě revize opatření, resp. akčního plánu.

Závěry a výstupy KT se přijímají na základě konsensu; pokud se jej nedaří dosáhnout, rozhodne předseda KT.

4.2. Komunikace

Externí komunikaci průběžně dle potřeby zajišťuje tiskový/tisková mluvčí ÚKZÚZ. Ve specifických případech (zejména pokud se jedná o odbornou problematiku) komunikaci zajišťuje jiný člen KT dle rozhodnutí předsedy KT.

Hlavní komunikační toky jsou následující:

- při důvodném podezření na výskyt bourovce:
 - ředitel SOSZR písemně oznámí toto zjištění MZe a příslušnému profesnímu nebo zájmovému svazu;
 - následně ředitel SOSZR neprodleně svolá KT k prvnímu jednání;
 - místně příslušné oddělení OdTI oznámí podezření na výskyt dotčenému subjektu, u něhož bylo zjištěno, a uloží opatření podle kap. 6.4.;
 - OZR komunikuje se subjekty, jejichž součinnost je nezbytná k zajištění postupu podle kap. 6.
- při potvrzení výskytu bourovce:
 - ředitel SOSZR, resp. předseda KT písemně oznámí tuto skutečnost MZe a příslušným profesním nebo zájmovým svazům;
 - následně ředitel SOSZR neprodleně svolá KT k dalšímu jednání;
 - OdTI oznámí potvrzení výskytu dotčenému subjektu, u něhož byl výskyt zjištěn, a informuje všechny subjekty, kterým budou nařízena opatření podle kap. 7.5.;
 - ředitel SOSZR, resp. předseda KT písemně oznámí tuto skutečnost MZe a příslušným profesním nebo zájmovým svazům;
 - tiskový/á mluvčí ÚKZÚZ zajistí zveřejnění informace o potvrzení výskytu bourovce a spuštění PP na webových stránkách ÚKZÚZ a sociálních sítích;
 - OZR dále komunikuje se subjekty, jejichž součinnost je potřeba k zajištění postupu podle kap. 7. a 8.
- při přípravě akčního plánu probíhá komunikace podle kap. 7.1.
- další komunikace s veřejností probíhá podle kap. 10.
- oznamování Komisi a členským státům probíhá podle kap. 11.

5. Diagnostika

5.1. Příznaky napadení a popis bourovce

Housenky bourovce způsobují defoliaci napadených stromů smrku, borovice, modřínu a jedle, časté jsou holožíry na velkých plochách lesů. Přítomnost housenek je při silném napadení snadno detekovatelná. Na zemi pod napadenými stromy jsou zbytky jehličí. Je-li ale míra napadení slabá, je obtížné toto napadení zjistit vizuálním pozorováním příznaků. Housenky a dospělce je obtížné vizuálně odlišit od příbuzných druhů, např. bourovce borového (*Dendrolimus pini*), který je nejbližší příbuzným druhem. Samce lze odchytil pomocí feromonových lapačů obsahujících příslušný feromon, který je ovšem stejný i pro bourovce borového.

Vajíčka jsou kladena jednotlivě nebo ve shlucích ve tvaru řetízků v počtu 3–100 vajíček na jehlice ve spodních patrech větví. Vajíčka jsou oválná (2,2 mm dlouhá a 1,9 mm široká). Barva vajíček se mění od světle zelené přes krémově bílou a nakonec na charakteristickou tmavou se světlými skvrnami.

Housenka dorůstá 50–80 mm, je černá nebo tmavě hnědá s tečkami, dlouhými chloupky a za druhým a třetím článkem má modročerný proužek chloupků.

Plně vzrostlé housenky se kuklí v hedvábných zámotcích pokrytých žahavými chloupky, které mohou způsobit alergické reakce. Samičí kukly jsou dlouhé 33–39 mm, zatímco samčí kukly dosahují délky 28–34 mm a šířky 10–11 mm. Kukly jsou tmavě hnědé nebo téměř černé.

Samice bourovce mají rozpětí křídel 60–80 mm a délku těla v průměru 39 mm. Samci jsou obvykle menší než samice; mají rozpětí křídel 40–60 mm a délku těla 31 mm. Barva dospělých můr je různorodá. Zbarvení dospělců bourovce je různé a velmi závislé na místě výskytu, může být světle žlutohnědé, světle šedé až tmavě hnědé nebo téměř černé. Charakteristickým znakem jsou na předním křídle příčné a podélné tmavé pruhy a bílá skvrna nalézající se téměř v polovině křídla.

Pro jednoznačné rozlišení, o který druh se jedná, je nezbytná preparace pohlavních orgánů dospělých motýlů a jejich srovnání.

5.2. Laboratorní diagnostika

5.2.1. Metody identifikace

K identifikaci bourovce se využívá kombinace morfologické a molekulární diagnostiky, přičemž jako molekulární metoda se používá DNA barcoding.

Laboratoř entomologie používá akreditovanou metodu dle ČSN EN ISO/IEC 17025:2018 SOP-M-40 Identifikace fytofágního, saprofágního a dravého hmyzu a roztočů metodou světelné mikroskopie.

Nicméně u prvních výskytů v členských státech EU se dá očekávat, že se bude muset potvrdit první nález na území v EURL (European Union Reference Laboratory) pro entomologii. Vyžádání confirmace závisí na posouzení EK, která si ji u EURL může vyžádat.

5.2.2. Postup v ČR

Úřední laboratoři zajišťující diagnostiku bourovce v ČR je NRL ÚKZÚZ / ODŠOR / Oddělení diagnostiky škodlivých organismů rostlin Olomouc.

Doba potřebná pro testování vzorků na přítomnost bourovce metodou DNA barcodingu v NRL ÚKZÚZ je průměrně 7–10 pracovních dní. Doba potřebná k mikroskopii je maximálně 5 pracovních dnů.

Doba trvání případné confirmační diagnostiky v zahraniční laboratoři se předpokládá další 1 až 2 týdny.

První výskyty KŠO na území ČR nebo jejich záchyty jsou vždy, pokud je to relevantní, potvrzovány molekulární metodou.

Pokud se potvrdí přítomnost bourovce ve vzorku a v ČR se stanoví vymezené území, budou případné další výskyty bourovce v tomto území potvrzovány: u dospělých jedinců morfologicky, u prvních vývojových (vajíčka, mladé housenky) stadií molekulárně. Poslední stadia housenek se určí morfologicky a případně potvrdí i molekulárně.

Zvýšené nároky na kapacitu testování vzorků řeší kap. 8.

K datu vydání tohoto PP bylo celé území ČR bez výskytu bourovce.

6. Postup po podezření na výskyt bourovce

6.1. Situace považované za podezření na výskyt bourovce

Podezření na výskyt bourovce může vzniknout za různých okolností a z různě závažných důvodů.

- Podezření může být ÚKZÚZ oznámeno profesionálním provozovatelem, jiným subjektem či soukromou osobou;
- Podezření může vzniknout při úředním průzkumu nebo dozorové činnosti ÚKZÚZ, a to zejména při zjištění charakteristických příznaků na rostlinách;

ÚKZÚZ také může obdržet informaci od jiné země, ukazující na možnost výskytu bourovce v ČR, např.:

- Rostlinolékařská služba jiné země oznámí ÚKZÚZ, že do ČR byly přemístěny dotčené rostliny nebo jejich dřevo, větve, popř. kůra, pocházející z partie, ve které byl v dané zemi bourovec potvrzen;
- Rostlinolékařská služba jiné země oznámí ÚKZÚZ, že v partii dotčených rostlin, nebo jejich dřeva, větví, popř. kůry původem z ČR byl bourovec potvrzen.

6.2. Postup po vzniku podezření v jednotlivých situacích

6.2.1. Oznámení profesionálním provozovatelem, jiným subjektem či soukromou osobou

Jakmile ÚKZÚZ přijme oznámení o podezření na výskyt bourovce, vyhodnotí obdržené informace a vykoná na dotčeném místě úřední šetření spojené s prohlídkou rostlin či dřeva zjištěním důležitých informací (např. o původu) a odběrem vzorků. (Pozn.: obecná pravidla pro oznamování viz [Ohlašovací povinnost...](#) a [Oznámení výskytu karanténních škodlivých organismů.](#))

6.2.2. Zjištění rostlin s podezřelými příznaky napadení při činnosti ÚKZÚZ

Pokud inspektor ÚKZÚZ odebere vývojová stadia bourovce nebo vzorek (větve s vajíčky na jehličí a šiškách, kůra z kmene s kuklou) z příznakové rostliny k laboratornímu vyšetření na přítomnost bourovce, posoudí podle situace, zda je třeba neprodleně uložit úřední opatření k zamezení možného šíření bourovce (kap. 6.4.). **Úřední opatření uloží příslušné OdTI zejména** v místě prodeje nebo skladování rostlin, odkud mohou být vzorkované i ostatní rostliny z partie či dodávky prodány či distribuovány dřívě, než bude znám výsledek laboratorní identifikace. Opatření se uloží především jsou-li na dotčených rostlinách, popřípadě dřevu příznaky napadení bourovcem popsané v kapitole 5.1, přičemž nelze vyloučit, že se jedná o napadení bourovcem, zvláště pokud tyto rostliny pocházejí ze země s výskytem bourovce.

Pokud OTI uloží opatření k zamezení šíření bourovce, zahájí OTI rovněž **dohledávání** dalších rostlin souvisejících s možným napadením (kap. 6.3.). Případná opatření se v této fázi přijímají na základě interních postupů ÚKZÚZ, aniž by bylo nutné aktivovat PP a svolávat KT.

6.2.3. Postup po vzniku důvodného podezření na základě pozitivního výsledku DNA barcodingu

V případě důvodného podezření na základě pozitivního výsledku testu provedeného metodou DNA barcodingu se již postupuje podle tohoto PP, např. se projedná další postup v rámci aktivovaného KT. Jde zejména o situace, kdy NRL ÚKZÚZ oznámí pozitivní výsledek testu provedeného metodou DNA barcodingu u vzorku pocházejícího z místa, odkud se bourovec

může aktivně šířit, a to v období vhodném pro výskyt dospělců bourovce. K preventivnímu zamezení šíření z tohoto potencionálního ohniska výskytu OTI neprodleně uloží úřední opatření, případně – pokud nejde o fyzicky uzavřený prostor – OZR nařídí MRO k ošetření proti bourovci, je-li proveditelné (kap. 6.4.).

Jsou-li při dovozní kontrole nebo v jakýchkoliv jiných situacích, kdy se vyloučila možnost rozšíření bourovce s potencionálně infikovanými rostlinami, dřevem či kůrou, podezřelé partie zadržovány v izolaci až do doby ukončení konfirmační diagnostiky v zahraniční laboratoři, není svolání KT nutné. ÚKZÚZ však členy KT o takovém případě informuje.

Postup při důvodném podezření na výskyt bourovce na území ČR zahrnuje tyto hlavní kroky:

- informování KT nebo svolání KT k projednání dalšího postupu;
- uložení úředního opatření k zamezení šíření bourovce – izolace podezřelých rostlin, dřeva či kůry nebo jejich izolace, a to v případech, kdy jsou vhodné podmínky pro líhnutí dospělců bourovce z napadených rostlin, dřeva nebo kůry, zákaz prodeje dotčených rostlin z celého místa produkce, ošetření proti housenkám nebo dospělcům bourovce aj.;
- zahájení dohledávání zdroje možného napadení a dohledávání dalších odběratelů;
- pokud již byly prodány rostliny, popřípadě dřevo či kůra z podezřelé partie, bude v místě prodeje i na webových stránkách ÚKZÚZ zveřejněna výzva, aby vlastníci těchto rostlin dřeva nebo kůry telefonicky nebo emailem kontaktovali ÚKZÚZ za účelem dojednání odběru vzorku příslušným inspektorem OTI;
- šetření na dohledaných místech včetně kontroly dokumentace a průzkumu výskytu bourovce na dotčených rostlinách, dřevu či kůře;
- další komunikace s dotčenými subjekty v ČR, s EK a členskými státy EU;
- zahájení přípravy akčního plánu.

6.2.4. Informace jiné země o možném výskytu bourovce na území ČR

Po oznámení jiné země podle kap. 6.1. podnikne ÚKZÚZ tyto kroky:

- dohledávání odběratelů nebo zdroje možného napadení;
- uložení úředního opatření k zamezení šíření bourovce – zákaz manipulace s podezřelými rostlinami a dřevem či kůrou), jejich izolace nebo ošetření proti možnosti šíření bourovce aj.;
- šetření na dohledaných místech včetně kontroly dokumentace a průzkumu výskytu bourovce na dotčených rostlinách;
- svolání KT k projednání dalšího postupu;
- komunikace s příslušnou zemí;
- zahájení přípravy akčního plánu.

O potřebě postupovat podle PP již ve fázi podezření na výskyt bourovce rozhoduje ředitel SOSZR po interní konzultaci v ÚKZÚZ. Pokud je KT svolán, výstupem prvního jednání je stanovení předběžného postupu pro konkrétní případ.

6.3. Dohledání zdroje možného napadení a ostatních souvisejících rostlin

6.3.1. Místo produkce sadebního materiálu (školka aj.) a místo prodeje

Při důvodném podezření na výskyt bourovce na rostlinách ve školce nebo v místě prodeje vyžádá příslušné OdTI od profesionálního provozovatele záznamy umožňující vysledovatelnost dané partie, tj. údaje o dodavateli a další informace podle rostlinolékařského pasu a rovněž údaje o odběrateli či odběratelích. OTI poté dohledá jednak možný zdroj napadení v místě, odkud byl materiál podezřelý z napadení přemístěn, jednak místa (např. provozovny dalších odběratelů), kam byly nebo mohly být dále přemístěny rostliny z partie podezřelé z napadení bourovcem.

V případě potvrzení výskytu bourovce a stanovení vymezeného území je třeba dohledat dotčené rostliny spojené s případem daného napadení, včetně rostlin, které byly přemístěny před stanovením vymezeného území.

6.3.2. Místo výsadby či pěstování rostlin na konečném stanovišti

Při důvodném podezření na výskyt bourovce na dotčených rostlinách rostoucích na konečném stanovišti (např. sad, městská zeleň, soukromá zahrada, les) OTI zjistí nebo dohledá u vlastníka pozemku nebo profesionálního provozovatele, který provedl výsadbu, původ těchto rostlin.

V případě potřeby zjistí OTI historii přemísťování rostlin na místo možného výskytu nebo z tohoto místa zpětně až do data zjištění možného zdroje napadení.

6.4. Opatření ÚKZÚZ při podezření na výskyt bourovce

Vznikne-li důvodné podezření na výskyt bourovce, je třeba preventivně zamezit jeho šíření z místa jeho možného výskytu. Prevence šíření může být žádoucí i v některých situacích již při odběru vzorku, v období vhodném pro výskyt dospělců bourovce v závislosti na posouzení situace inspektorem, popř. po interní konzultaci v ÚKZÚZ. Taková situace může nastat, pokud např. inspektor zjistí u rostlin pocházejících ze země s výskytem bourovce podezřelé příznaky, ukazující na napadení bourovcem (viz kapitola 5.1.).

K zamezení šíření bourovce z místa možného výskytu ÚKZÚZ (OdTI) uloží individuálním fyzickým nebo právnickým osobám úřední opatření podle § 75 odst. 3 písm. a) zákona. Pokud se na základě konečného diagnostického výsledku podezření potvrdí, OdSPOR nejprve zahájí s dotčným provozovatelem správní řízení o MRO, následně rozhodne o MRO a OdTI současně úřední opatření zruší. Pokud bude konečný výsledek diagnostiky KŠO negativní, OdTI neprodleně úřední opatření zruší.

Úřední opatření při podezření na výskyt bourovce v místě jeho možného výskytu:

6.4.1. Místo produkce sadebního materiálu (školka aj.) a místo prodeje

- 1) Zákaz uvádění všech dotčených rostlin na trh.
- 2) Zajištění partie rostlin podezřelé z napadení bourovcem proti šíření do okolí a proti opětovnému napadení bourovcem, např. fyzická izolace nebo opakované ošetření rostlin v partii.

6.4.2. Místo výsadby či pěstování rostlin na konečném stanovišti

- 1) Zákaz manipulace s rostlinami podezřelými z napadení a jejich přemístění.
- 2) Zajištění rostlin podezřelých z napadení proti úniku bourovce do okolí a proti opětovnému napadení, např. fyzická izolace nebo opakované ošetření rostlin vhodným insekticidem.
- 3) Zákaz přemísťování zeminy mimo místo možného výskytu.

6.4.3. Dřevo a kůra dotčených rostlin

- 1) Zákaz přemísťování a jiné manipulace, kromě možného přemístění do vhodného prostoru k fyzické izolaci.
- 2) Ošetření povrchu dřeva a kůry vhodným insekticidem (postřik či fumigace).

7. Postup po úředním potvrzení výskytu *Dendrolimus sibiricus*

Jakmile NRL ÚKZÚZ oznámí, že byla ukončena identifikace vzorku s pozitivním výsledkem, následuje postup tvořený těmito hlavními kroky a činnostmi:

- svolání KT, který mj. rozhodne o postupu, co se týče stanovení vymezeného území;
- příprava akčního plánu;
- uložení úředního opatření k zamezení šíření bourovce, nebylo-li dosud uloženo;
- dohledávání zdroje napadení a případně dalších odběratelů;
- příprava podkladů pro prvotní vymezení zamořené a nárazníkové zóny;
- vymezení průzkum a stanovení vymezeného území s výskytem bourovce;
- nařízení MRO individuálním osobám ve vymezeném území s výskytem bourovce;
- monitorovací průzkum (intenzivní monitorování přítomnosti bourovce prostřednictvím prohlídek dotčených rostlin) prováděný každoročně ve vhodných obdobích se zvláštním zaměřením na nárazníkovou zónu;
- komunikace s dotčenými provozovateli a dalšími osobami ve vymezeném území, se svazy, tisková zpráva, oznámení výskytu EK a členským státům EU.

7.1. Akční plán

Po potvrzení výskytu bourovce na území ČR se postupuje podle akčního plánu (viz také kap. 2.). Za „výskyt na území ČR“ se nepovažují tzv. záchyty bourovce zjištěné při dovozní rostlinolékařské kontrole zásilek ze třetích zemí, pokud před kontrolou nebyla narušena celistvost zásilky a byla vyloučena možnost úniku bourovce.

Akční plán zahrnuje zejména:

- postup při průzkumu, odběru vzorků a jejich testování a při likvidaci napadených rostlin a rostlin v jejich okolí, včetně stanovení počtu prohlídek, vzorků, jež mají být odebrány, a laboratorních testů, jež mají být provedeny;
- upřesnění výčtu subjektů (předběžně uvedených v **příloze č. 3**) a jejich úkolů při zapojení do činností stanovených akčním plánem;
- odhad nákladů spojených s eradikací;
- upřesnění finančního a personálního zajištění plnění akčního plánu;
- postup při informování zainteresovaných subjektů a veřejnosti;
- upřesnění jakýchkoliv dalších opatření a činností vyplývajících z pohotovostního plánu.

Akční plány pro prioritní ŠO včetně bourovce vypracovává a aktualizuje ÚKZÚZ a schvaluje MZe, v souladu s § 71 písm. j) zákona. Návrh plánu se projedná interně v ÚKZÚZ a na úrovni KT, poté ÚKZÚZ zajistí ve zkráceném termínu jeho připomínkování MZe a externími zainteresovanými stranami, zejména zástupci dotčených sektorů a rovněž připomínky vypořádá. Akční plán vydá ÚKZÚZ formou nařízení ředitele ÚKZÚZ. Schválený akční plán se zveřejní ve Věstníku MZe a na webových stránkách MZe a ÚKZÚZ.

O potřebě revize akčního plánu rozhoduje KT dle výsledku přezkumu přijatých opatření (kap. 13.). Při revizi akčního plánu se postupuje obdobně jako při jeho tvorbě. V případě rozporných názorů připomínkujících stran, případně jimi oslovených expertů na rozsah a míru přijímaných opatření proti zavlékání a šíření bourovce, se k nim vysloví jako člen KT externí vědecký

poradce nominovaný VVFaŽP. Pokud neshody dále trvají, požádá ředitel ÚKZÚZ Odbor bezpečnosti potravin MZe o zajištění nezávislého odborného stanoviska ze strany VVFaŽP. Přitom bude respektován princip předběžné opatrnosti; do vydání stanoviska VVFaŽP bude schválen a realizován akční plán dle přísnější verze opatření, pokud tato opatření nejsou v rozporu s platnou unijní nebo národní legislativou.

7.2. Vymezení území, pro které se nařizují MRO

V případě potvrzení výskytu bourovce provede ÚKZÚZ intenzivní vymezení průzkum v okruhu nejméně **jednoho km** od napadených rostlin. Metody průzkumu se stanoví v závislosti na ročním období a předpokládaném rozsahu výskytu bourovce podle tabulky č. 1. Výsledky tohoto průzkumu poskytnou předběžné informace o rozsahu napadení a poslouží k určení místa a načasování eradikačních opatření. Na základě výsledků tohoto průzkumu se co nejdříve svolá KT, který posoudí situaci a rozhodne, zda a v jakém rozsahu má být stanoveno vymezené území.

Tabulka č. 1

Metody zjišťování jednotlivých vývojových stadií bourovce v různých obdobích a místech

stadia	kdy (období)	kde (místa sledování)	metody a pomůcky
vajíčka	od ½ června do konce července	v řetězcích nebo shlucích (3-100 vajíček) na jehlicích nebo větvičkách dotčených rostlin v dolní části koruny	vizuální sledování
housenky (živící se nebo v diapauze)	od konce dubna do ½ září	na větvičkách v koruně hostitelských rostlin	sledování příznaků poškození korun hostitelských rostlin pomocí triedru, odřezávání větviček v koruně pomocí tyčového prořezávače (pilky)
housenky (při přemísťování)	brzké jaro a pozdní podzim (cca na konci dubna a od ½ září)	při přemísťování po kmenu do koruny/do hrabanky	lepové pásy okolo kmene dotčených rostlin umístěné cca ve výšce očí
housenky (přezimující)	od konce září do ½ dubna	v hrabance pod stromy	vzorkování hrabanky a půdy v okruhu do 1 m od kmenu; tato metoda není spolehlivá při nízké populační hustotě
kukly/zámotky	červen	většinou na spodní straně větví v koruně	vizuální sledování, vizuální sledování s pomocí triedru, odřezávání větviček v koruně pomocí tyčového prořezávače,

			tyčových nůžek nebo prořezávací pilky
dospělci (samci)	červen až červenec	v blízkosti vhodných dotčených rostlin ve výšce 1,5-2 m; mezi lapači by měla být vzdálenost nejméně 100 m	feromonový lapač pro velké motýly

7.2.1. Stanovení vymezeného území

Vymezené území se skládá z těchto zón:

- ze zamořené zóny, což je území, v němž byla potvrzena přítomnost bourovce a které zahrnuje
 - všechny rostliny s potvrzeným napadením bourovcem;
 - všechny rostliny vykazující příznaky napadení bourovcem;
 - všechny dotčené rostliny ze společného zdroje produkce s napadenými rostlinami;
- z nárazníkové zóny, což je území široké nejméně **deset kilometrů** obklopující zamořenou zónu.

Přesné vymezení zón musí být založeno na uznávaných vědeckých zásadách, biologii bourovce, stupni napadení a konkrétním rozšíření dotčených rostlin v daném území. Pokud se výskyt bourovce potvrdí v nárazníkové zóně, hranice zamořené zóny i nárazníkové zóny se neprodleně přezkoumají a změní.

Pokud ve vymezeném území nedojde při úředních průzkumech a monitorování ke zjištění výskytu bourovce během tří po sobě následujících let, ÚKZÚZ nařízená opatření zruší.

7.2.2. Vymezovací průzkum k určení celkového rozsahu zamořené zóny

Vymezovací průzkum koordinuje KT ve spolupráci s OTI. Kromě OTI se dle potřeby a rozhodnutí KT na provádění průzkumu mohou podílet i další pracovníci SOSZR, a v případě nedostatku kapacit SOSZR i dalších sekcí ÚKZÚZ, popřípadě i externí subjekty (viz kap. 8. a 8.1.).

Hranice vymezeného území se na příjezdových komunikacích vyznačí způsobem uvedeným v příloze č.4.

7.3. Opatření k ochraně proti šíření *Dendrolimus sibiricus* v zamořené a nárazníkové zóně

7.3.1. Opatření k eradikaci bourovce

Ve vymezeném území stanoví ÚKZÚZ následující opatření k eradikaci bourovce:

- a) ošetření dotčených rostlin vhodnými přípravky na ochranu rostlin (pozemní, letecká aplikace, je-li technicky možná a odůvodněná s ohledem na dopad aplikace na necílové organismy a životní prostředí);
- b) využití biologických metod ochrany (na bázi přirozených nepřátel, parazitoidů, entomopatogenních hub, virů apod.);
- c) použití feromonových lapačů k odchytu samců bourovce;
- d) spálení, případně štěpkování napadených částí dotčených rostlin;

- e) spálení, případně štěpkování napadených rostlin určených k pěstování v zásilce a zničení zbývajících rostlin v zásilce, případně vrácení zásilky;
- f) zákaz jakéhokoli přemísťování potenciálně napadeného a neošetřeného materiálu z vymezeného území;
- g) zákaz přemísťování zeminy z vymezeného území;
- h) prošetření původu napadení výsledováním dotčených rostlin v co největší možné míře a jejich prohlídka za účelem zjištění jakýchkoli příznaků napadení; prokáže-li prohlídka, že jsou dotčené rostliny napadeny, musí být uvedené rostliny ošetřeny, případně na základě prohlídkou zjištěných skutečností zničeny;
- i) v případě potřeby specifická opatření pro řešení jakékoli zvláštnosti nebo komplikace, u níž lze logicky předpokládat, že bude bránit, zpomalovat nebo oddalovat eradikaci, zejména opatření týkající se dostupnosti a adekvátní eradikace všech rostlin napadených nebo podezřelých z napadení bez ohledu na jejich umístění, veřejné či soukromé vlastnictví nebo osobu či subjekt, který je za ně odpovědný;
- j) v případě potřeby jakékoliv jiné opatření, které může přispět k eradikaci bourovce, s přihlédnutím k Mezinárodnímu standardu FAO pro fyto-sanitární opatření č. 9 s názvem „Pokyny pro programy eradikace škodlivých organismů“ při uplatnění integrovaného přístupu v souladu se zásadami stanovenými v Mezinárodním standardu FAO pro fyto-sanitární opatření č. 14 s názvem „Uplatnění integrovaných opatření v systémovém přístupu při řízení rizika škodlivých organismů“.

7.3.2. Další odborné úkony k eradikaci bourovce

Ve vymezeném území ÚKZÚZ dále provádí:

- a) intenzivní průzkum výskytu bourovce na dotčených rostlinách v zamořené i nárazníkové zóně, viz kap. 7.4.;
- b) činnosti zaměřené na zvýšení informovanosti veřejnosti o hrozbě představované bourovcem a opatřeních přijatých k zabránění jeho zavlečení a rozšiřování na území EU, včetně podmínek týkajících se přemísťování dotčených rostlin a jejich dřeva či kůry z vymezeného území.

7.4. Průzkum k ověřování nepřítomnosti *Dendrolimus sibiricus* ve vymezeném území

Poté, co se v zamořené zóně provedou opatření vyjmenovaná v kap. 7.3., ve vymezeném území se zahájí tzv. monitorovací průzkum. Cílem tohoto průzkumu je každoročně ověřit, zda se bourovec ve vymezeném území již nevyskytuje, resp. zjistit případné další napadení. Průzkum v nárazníkových zónách se provádí podél liniových transektů, probíhajících od hranice zamořené zóny k okraji nárazníkové zóny. Počet těchto transektů stanoví KT.

Průzkum vykonává ÚKZÚZ, kromě OTI se dle potřeby na něm mohou podílet i další pracovníci SOSZR nebo i dalších sekcí ÚKZÚZ. V případě potřeby KT může rozhodnout o požadavku na zapojení externích subjektů (viz kap. 8. a 8.1.).

7.5. Mimořádná rostlinolékařská opatření (MRO)

7.5.1. MRO nařízená individuálním fyzickým a právnickým osobám

Neprodleně po potvrzení výskytu bourovce nařídí ÚKZÚZ (OZR) MRO ve smyslu § 76 odst. 2 věty první zákona, a to individuálním fyzickým a právnickým osobám, které vlastní pozemky ležící v zamořené zóně, resp. na jejichž pozemcích se nacházejí rostliny, popř. dřevo či kůra, u

nichž je třeba neprodleně provést opatření uvedená v kapitole 7.3.1. Pokud do tohoto území zasahuje svou částí místo produkce (školka) nebo prodeje hostitelských rostlin, zahrne se do zamořené zóny celý příslušný areál.

MRO se nařídí v souladu § 76 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona, a to zejména opatření uvedená v kap. 7.3.1., písm. d), f), g), a je-li to vhodné či proveditelné též a), e), i) a j) .

7.5.2. MRO nařízená blíže neurčeným osobám v nárazníkové zóně

Jakmile ÚKZÚZ vyhodnotí výsledky šetření potřebných kurčení rozsahu zamořené a nárazníkové zóny, OZR vydá nařízení ÚKZÚZ, kterým se stanoví vymezené území s výskytem bourovce a nařídí MRO blíže neurčeným právnickým a fyzickým osobám v nárazníkové zóně podle § 76 odst. 1 písm. a) a odst. 2 věty druhé zákona, a to zejména opatření uvedená v kapitole 7.3.1., písm. f), g), popřípadě též i), j).

7.5.3. Náhrada nákladů a ztrát

Náhrada nákladů může být až za nařízená MRO nebo za odběr vzorku po zahájení kontroly (kontrola 1400), a to ve výši ceny, za kterou je zboží prodáváno a za vynaložené náklady, viz § 76, odst. 2 zákona. Možné náhrady nákladů a ztrát přiznává ÚKZÚZ profesionálnímu provozovateli a dalším osobám (např. vlastníkům pozemků) za:

- jednorázové zničení rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů napadených nebo podezřelých z napadení bourovcem nebo jejich jednorázové ošetření stanovenými postupy a prostředky,

a to v případě, že: tato opatření:

- byla uložena správním rozhodnutím nebo právním předpisem ÚKZÚZ, a to „Nařízením“ o mimořádných rostlinolékařských opatření podle § 76 odst. 2 zákona.

Náhrada se poskytne ve výši ceny, za kterou je zboží (dřevo, školkařské výpěstky) prodáváno, u rostoucích stromů pak za cenu stanovenou podle metodiky „Ocenění dřevin dle metodiky AOPK ČR“, a za vynaložené a doložené náklady.

7.6. Kontrola dodržování úředních opatření a MRO a sankce při jejich porušení

OTI vykonává podle § 74 odst. 1 písm. c) zákona průběžný rostlinolékařský dozor nad dodržováním nařízených úředních opatření podle § 75 zákona a MRO podle § 76 zákona k eradikaci ohniska výskytu bourovce. OTI také eviduje doklady o provedení opatření (např. o likvidaci dřeva spaláním), předložené kontrolovanými (a zároveň také povinnými) osobami.

Pokud OTI při kontrole zjistí neplnění uložených opatření, uvede to do kontrolního zjištění protokolu o kontrole, který bude společně s konkrétním pravomocným a vykonatelným rozhodnutím o ÚO a MRO, nebo společně s vydaným Nařízením ÚKZÚZ o MRO (exekuční titul v souladu se Správním řádem) následně podkladem pro správní řízení o přestupku, a to v souladu s § 81 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Uložená finanční sankce za prokázaný přestupek podle § 79a – 79i zákona může být uložena i opakovaně a je jednou z forem provedení exekuce podle § 112 písm. c) Správního řádu. Další možností nedobrovolného splnění uložených opatření je náhradní výkon, v případě zastupitelných plnění (tj. dá-li se uložená povinnost splnit jinak) nebo přímé vynučení v případě nezastupitelných plnění (§ 112 písm. a), b) Správního Řádu). Správním orgánem, který by vydal exekuční příkaz a exekuci na náklady povinné osoby provedl přímo je ÚKZÚZ.

7.7. Postup při překážkách znesnadňujících eradikaci bourovce

Pokud během plnění MRO vznikne situace, která bude bránit, brzdit nebo zpožďovat eradikaci bourovce, zejména pokud jde o dostupnost a včasnost ošetření všech rostlin napadených bourovcem nebo podezřelých z napadení bourovce, posoudí KT potřebu nařízení dalších opatření k odstranění vzniklých překážek, a jejich obsah a zdůvodnění.

ÚKZÚZ může na základě doporučení KT s cílem odstranit překážky bránící eradikaci bourovce:

- požádat dotčený odpovědný úřad o součinnost;
- popř. pokud tak nelze problém vyřešit, může nařídit další MRO, nad rámec opatření již nařízených v souladu s kap. 7.5.

Pokud překážky bránící eradikaci nelze vyřešit nařízením MRO, resp. požadovaná účinnost dalších opatření přesahuje účinnost MRO, jsou naplněny podmínky pro vznik krizové situace podle § 77 zákona. Poté se postupuje v souladu s „Typovým plánem – Epifytie – hromadné nákazy polních kultur“, resp. postup vymezují zvláštní právní předpisy¹. Bezprostřední hrozba vzniku epifytie a následné vyhlášení krizového stavu vzniká při nevládnutí likvidace ohniska/ohnisek škodlivých organismů rostlin na území ČR běžnými rostlinolékařskými opatřeními orgány na úseku rostlinolékařské péče (ÚKZÚZ) a za spolupráce složek integrovaného záchranného systému.

8. Zabezpečení zdrojů

Zvýšený rozsah prohlídek, vzorkování a laboratorní identifikace, ošetřování proti bourovci i vlastní vymezování a označování vymezeného území vyžaduje v co nejkratší době zajistit dostatek personálu a uvolnění finančních zdrojů. V případě opakovaných či v předstihu očekávaných činností (např. ve známých intervalech prováděný vymezovací průzkum) naplánuje KT předem potřeby personálních kapacit a finančních zdrojů včetně jejich načasování. Tento plán vezme v úvahu rovněž potřebu finanční rezervy např. na udržování pohotovostního stavu diagnostiky. Po schválení plánu vedením ÚKZÚZ požádá předseda KT Sekci ekonomickou a správní ÚKZÚZ o uvolnění, resp. získání financí. Tento plán bude součástí akčního plánu.

Personál bude zabezpečen jednak vlastními kapacitami ÚKZÚZ, jednak zapojením externích subjektů na základě smluvních ujednání, popř. výběrových řízení.

Finanční prostředky budou nárokovány přednostně z rozpočtů ÚKZÚZ a MZe, popř. z dalších zdrojů (např. Ministerstvo životního prostředí v případech eradikace bourovce v přírodně či krajinářsky cenných či citlivých územích).

ÚKZÚZ po projednání s MZe a následném zveřejnění akčního plánu formálně požádá MZe o finanční zabezpečení fungování akčního plánu, s přednostním využitím již stávajících zdrojů (zejména fondu MZe na náhradu nákladů a ztrát vzniklých v zemědělství a lesnictví v důsledku škodlivých organismů rostlin). Finanční zajištění eradikace musí zahrnovat také postup a rozsah žádosti o případné spolufinancování z rozpočtu EU – viz nařízení EP a Rady (EU) 2021/690 (Program pro jednotný trh).

¹ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb., zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění zákona č. 320/2002 Sb., zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.

V případě vzniku krizové situace a spuštění krizového plánu se postupuje při zajištění finančních a personálních kapacit v souladu s „Typovým plánem – Epifytie – hromadné nákazy polních kultur“, resp. v souladu se zvláštními právními předpisy (viz pozn. pod čarou ke kap. 7.7.).

8.1. Personální zabezpečení průzkumů a vymezení hranic zón

Vymezovací průzkum zabezpečuje přednostně SOSZR ÚKZÚZ, v případě nedostatku jeho kapacit mohou být zapojeny i další útvary ÚKZÚZ nebo externí subjekty. Monitorovací průzkum k ověřování nepřítomnosti bourovce ve vymezeném území zajišťuje vzhledem k rozloze tohoto území ÚKZÚZ v součinnosti s externími subjekty.

Kromě OTI, který má provádění průzkumů škodlivých organismů rostlin v rámci ÚKZÚZ ve své gesci, mohou být do provádění průzkumů na doporučení KT zapojeny další odbory SOSZR (na základě nařízení ředitele SOSZR), popř. jiné útvary ÚKZÚZ (na základě nařízení ředitele ÚKZÚZ). Do činností souvisejících s eradikací bourovce lze na doporučení KT zapojit s jejich souhlasem také externí subjekty (viz **příloha č. 3**).

Odhad financí potřebných na úhradu nákladů spojených se zapojením externích subjektů do eradikace bourovce provede ÚKZÚZ a projedná KT. Finance zajišťuje Sekce ekonomická a správní (ÚKZÚZ) v součinnosti s MZe. Odhad financí stanoví akční plán včetně indikace zdrojů.

Podmínkou zapojení externích subjektů je proškolení jejich personálu (viz kap. 9.).

8.2. Laboratorní testování vzorků

Kapacity laboratorní Oddělení diagnostiky ŠO rostlin Olomouc pro jednotlivé činnosti:

Příjem vzorků, evidenci výsledků testování a také oznamování těchto výsledků v rámci ÚKZÚZ zajistí Laboratoř entomologie.

Molekulárně-biologické metody

Testy metodou DNA barcodingu zajistí Laboratoř molekulární biologie, jejíž týdenní kapacita je pro tento účel 10 vzorků.

Třídění a determinace vzorků bourovce.

Denní kapacita Laboratoře entomologie pro determinaci bourovce je závislá na počtu exemplářů obsažených ve vzorku. V případě naplnění kapacity Laboratoře entomologie budou osloveny externí subjekty (odborníci v oboru).

9. Školení personálu a simulační cvičení

ÚKZÚZ (SOSZR) odborně zajišťuje školení personálu ÚKZÚZ, popř. jiných institucí, který má být zapojen do provádění akčního plánu, zejména pokud jde o prohlídky rostlin a odběry vzorků.

ÚKZÚZ (SOSZR) organizuje testování tohoto PP pomocí simulace zjištění výskytu bourovce v ČR. Tímto simulačním cvičením se prověří připravenost ÚKZÚZ a dalších orgánů na vznik dané situace, včetně schopnosti náležitě reagovat a komunikovat a včetně dostupnosti pracovních kapacit a finančních zdrojů. Testováním PP se také zjišťují prioritní oblasti pro školení personálu.

Termín konání, rozsah a obsah simulačního cvičení, včetně potřeby organizačního a finančního zajištění, navrhne ÚKZÚZ (SOSZR) po projednání na úrovni KT a se zainteresovanými subjekty. Plán simulačního cvičení bude v souladu s § 71 písm. k) zákona předložen MZe ke schválení. Koordinaci orgánů veřejné správy při provádění simulačních cvičení zajišťuje MZe v dohodě s ÚKZÚZ.

10. Informovanost veřejnosti

ÚKZUZ průběžně provádí osvětu veřejnosti o hrozbě představované bourovcem a o opatřeních přijatých proti jejímu zavlečení do ČR.

Souhrn informací o bourovci lze najít na [Rostlinolékařském](#) portále. Dále se k osvětě využívají publikace v tisku, sociální sítě, konference, semináře, školení aj.

V případě zavlečení bourovce do ČR stanoví konkrétní formy osvěty akční plán; pro komunikaci s veřejností bude aktivována speciální emailová adresa dendrolimus.sibiricus@ukzuz.cz, pro cílenou osvětu koncových zákazníků budou využity plakáty v místech koncentrovaného prodeje příslušných rostlin.

Po vymezení území s výskytem bourovce ÚKZÚZ (SOSZR) zajistí, aby byla veřejnost v tomto území neprodleně informována o výskytu nebo podezření na výskyt bourovce, možných důsledcích a rizicích a o opatřeních, jež mají být nebo byla přijata.

Označování hranic vymezeného území: OTI ve spolupráci s příslušnými odpovědnými orgány umístí na všech příjezdových komunikacích do vymezeného území na jeho hranici značky/cedule upozorňující na začátek a konec vymezeného území (vzor viz **příloha č. 4**).

11. Oznamování Komisi a členským státům

OZR sdělí podezření na výskyt nebo potvrzení výskytu bourovce a informace o přijatých opatřeních Komisi a členským státům EU prostřednictvím portálu EUROPHYT a v souladu s platnými předpisy EU, zejména [prováděcím nařízením Komise \(EU\) 2019/1715 \(do 30 dnů\)](#). Dále oznámí výsledky šetření k určení původu a šíření bourovce, zjištěné na základě dohledání, členským státům EU, z nichž uvedené rostliny pocházejí, členským státům EU, přes které byly uvedené rostliny přemísťovány, a členským státům EU, do nichž byly uvedené rostliny přemísťeny.

Nestanoví-li ÚKZÚZ po potvrzení výskytu bourovce vymezené území, sdělí ÚKZÚZ Komisi a členským státům důvody tohoto nestanovení a také výsledky průzkumu výskytu bourovce v dané oblasti, jakmile budou k dispozici.

OZR dále podává každoročně Komisi a členským státům EU zprávu o výsledcích detekčního průzkumu výskytu bourovce a o plánu průzkumu na další rok. V případě potvrzení výskytu na území ČR tato zpráva zahrnuje i popis vymezených území s výskytem bourovce, informace o opatřeních přijatých k eradikaci výskytu bourovce a výsledky úředních kontrol prováděných při přemísťování dotčených rostlin či dřeva.

12. Evidence a dokumentace

ÚKZÚZ (OZR) zaznamenává veškeré údaje počínaje podezřením na výskyt a konče průzkumem k ověřování nepřítomnosti bourovce po ukončení eradikace.

KT průběžně eviduje a vyhodnocuje údaje související s podezřením na výskyt bourovce, včetně údajů požadovaných [prováděcím nařízením Komise \(EU\) 2019/1715](#) pro oznamování výskytu ŠO na území EU.

Údaje se evidují a dokumenty se uchovávají v databázích ÚKZÚZ v souladu s interními metodickými pokyny.

13. Revize opatření v případě jejich delšího trvání

Některá opatření přijatá k eradikaci bourovce ve vymezeném území mají dlouhodobý charakter a mohou být zrušena teprve po určitém období jejich trvání, pokud se prokáže, že

byla úspěšná (viz kap. 14.). Během této doby je proto třeba nařízená MRO pravidelně přezkoumávat a podle potřeby revidovat. Četnost přezkumu/revize přijatých opatření stanoví KT a bude uvedena v akčním plánu.

Přezkum zahrnuje zejména:

- vyhodnocení účinnosti dosud uplatňovaných opatření;
- vyhodnocení hospodářských a dalších dopadů uplatňovaných opatření a jejich nákladovosti/rentability.

Revize může mimo jiné zahrnovat:

- zvážení dalších kroků k zesílení opatření k eradikaci;
- zvážení přechodu na opatření k izolaci výskytu;
- úpravu opatření podle případných změn v legislativě EU.

Kromě interních konzultací v rámci ÚKZÚZ a na úrovni KT projednává KT revizi opatření se všemi zainteresovanými stranami.

14. Podmínky, za nichž budou MRO zrušena

ÚKZÚZ zruší vymezené území a veškerá MRO v něm nařízená, pokud se při průzkumu prováděném ve vymezeném území v souladu s akčním plánem nezjistí výskyt bourovce po dobu tří let.

15. Schválení, zveřejnění, hodnocení a revize PP

ÚKZÚZ (SOSZR) pravidelně nejméně 1x ročně, popř. na podněty členů KT, posuzuje potřebu aktualizace, popř. revize PP, a dle výsledku připravuje návrh nového PP, jeho aktualizace, popř. revize. Návrh je připomínkován interně v rámci ÚKZÚZ a na úrovni KT, a následně externě zainteresovanými stranami, zejména zástupci dotčených sektorů a MZe. Součástí připomínkového řízení je také projednání aktualizace zástupců v KT, resp. zapojení do činností stanovených PP. Připomínkové řízení a vypořádání připomínek se provádí jednotnou písemnou formou. Po vypořádání připomínek a schválení PP ze strany MZe jsou s PP interně závazně seznámeni odpovědné osoby v ÚKZÚZ, PP je publikován ve Věstníku MZe, a na webových stránkách MZe a ÚKZÚZ.

Příloha č. 1: Upřesnění postupu pro odběr vzorků

1. Vzorky k laboratornímu rozboru se odebírají při zjištění podezřelých příznaků anebo vývojových stadií hmyzu, a to před případným ošetřením. Při podezření z výskytu nedospělých vývojových stadií bourovce je třeba před odběrem a odesláním vzorku kontaktovat ODŠOR, Oddělení diagnostiky škodlivých organismů rostlin Olomouc, Laboratoř entomologie, která podá detailní pokyny k těmto činnostem.
2. Motýli se usmrtí octanem etylnatým ve smrtičce, popřípadě zmrazením v mrazničce. Usmrcení motýli se napichují na entomologické špendlíky. Housenky se nejprve krátce povaří ve vodě a pak se uloží do 70% alkoholu.

Příloha č. 2: Diagnostická pracoviště

Aktualizováno k datu vydání

Laboratoře ÚKZÚZ

ÚKZÚZ, Národní referenční laboratoř, Odbor diagnostiky škodlivých organismů rostlin

Adresa: Šlechtitelů 773/23, 77900 Olomouc

Tel.: +420 569 400 470

E-mail: diagnostika@ukzuz.cz

URL: eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/

Zahraniční diagnostické laboratoře

Sekvenace PCR produktů:

Eurofins GATC Biotech GmbH
European Custom Sequencing Centre
Gottfried-Hagen-Strasse 20
511 05 Cologne, Germany

Konfirmační diagnostika:

V případě nejasného výsledku je morfologický rozbor bourovce opakován. První výskyty bourovce na území ČR nebo záchyty jsou vždy potvrzovány molekulární metodou. Vyžádání confirmace u další diagnostické laboratoře závisí na posouzení EK, která si ji u EURL může vyžádat (EURL osloví spolupracující organizace- např. AGES Rakousko).

Příloha č. 3: Předběžný seznam subjektů, které po spuštění PP mohou být požádány o součinnost

Pozn.: Tento seznam nezahrnuje diagnostická pracoviště uvedená v příloze č. 2.

Aktualizováno k datu vydání

Organizace podřízené MZe

Lesy ČR, s. p. (LČR)

Adresa: Přemyslova 1106/19, Nový Hradec Králové, 500 08 Hradec Králové

Tel.: +420 956 999 111

E-mail: lesy-cr@lesy-cr.cz

URL: www.lesy-cr.cz

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)

Adresa: Ve Smečkách 33, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 871 871

E-mail: info@szif.cz

URL: www.szif.cz

Ústav pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL)

Adresa: Nábřežní 1326, 250 01 Brandýs nad Labem

Tel.: +420 321 021 111

E-mail: podatelna@uhul.cz

URL: www.uhul.cz

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i. (VÚLHM)

Adresa: Strnady 136, 252 02 Jíloviště

Doručovací pošta: 156 00 Praha 5 – Zbraslav

Tel.: +420 257 892 222

E-mail: admin@vulhm.cz

URL: www.vulhm.cz

Organizace podřízené Ministerstvu životního prostředí

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR)

Adresa: Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 - Chodov

Tel.: +420 283 069 242

E-mail: aopkcr@nature.cz

URL: www.nature.cz

Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP)

Adresa: Na Břehu 267, 190 00 Praha 9

Tel.: +420 222 860 111

E-mail: public_rdt@cizp.cz

podatelna@cizp.cz

URL: www.cizp.cz

Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i. (VÚKOZ)

Adresa: Květnové náměstí 391, 252 43 Průhonice

Tel.: +420 269 528 111, +420 296 528 256

E-mail: vukoz@vukoz.cz

URL: www.vukoz.cz

Organizace podřízené Ministerstvu školství, tělovýchovy a mládeže:

Česká zemědělská univerzita v Praze (ČZU)

Adresa: Kamýcká 129, 165 00 Praha 6 - Suchbátka

Tel.: +420 224 381 111

URL: www.czu.cz

Mendelova univerzita v Brně (MENDELU)

Adresa: Zemědělská 1/1665, 613 00 Brno

Tel.: +420 545 131 111

E-mail: info@mendelu.cz

URL: www.mendelu.cz

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích (JU)

Adresa: Branišovská 1645/31a, 370 05 České Budějovice

Tel.: +420 389 032 191

E-mail: info@jcu.cz

URL: www.jcu.cz

Univerzita Karlova (UK)

Adresa: Ovocný trh 3-5, 116 36 Praha 1

Tel.: +420 224 491 111

E-mail: uk@cuni.cz

URL: www.cuni.cz

Masarykova univerzita (MU)

Adresa: Žerotínovo nám. 617/9, 601 77 Brno

Tel.: +420 549 491 111

E-mail: info@muni.cz

URL: www.muni.cz

Univerzita Palackého v Olomouci

Adresa: Křížkovského 511/8, 779 00 Olomouc

Tel.: +420 585 631 111, +420 587 441 111

E-mail: e-podatelna@upol.cz

URL: www.upol.cz

Organizace podřízené Ministerstvu obrany:

Vojenské lesy a statky ČR, s.p.

Adresa: Pod Juliskou 1621/5, 160 00 Praha 6 – Dejvice

Tel.: +420 954 009 111

E-mail: podatelna.vls@vls.cz

URL: www.vls.cz/cs

Organizace podřízené Ministerstvu vnitra:

MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

Adresa: Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 Praha 414

Tel.: +420 720 112 150

E-mail: sekretariat.gr@grh.izscr.cz

URL: www.hzscr.cz

Krajské úřady – odbory životního prostředí a zemědělství

Krajský úřad Jihočeského kraje

Adresa: U Zimního stadionu 1952/2, 370 76 České Budějovice

Telefon: +420 386 720 111

E-mail: posta@kraj-jihocesky.cz

URL: <http://www.kraj-jihocesky.cz/>

Krajský úřad Jihomoravského kraje

Adresa: Žerotínovo náměstí 449/3, 601 82 Brno

Telefon: +420 541 651 111

E-mail: posta@jmk.cz

URL: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/>, <http://www.jizni-morava.cz/>

Krajský úřad Karlovarského kraje

Adresa: Závodní 353/88, 360 06 Karlovy Vary

Telefon: +420 354 222 300

E-mail: epodatelna@kr-karlovarsky.cz

URL: <http://www.kr-karlovarsky.cz/>

Krajský úřad Kraje Vysočina

Adresa: Žižkova 57, 587 33 Jihlava

Telefon: +420 564 602 111

E-mail: posta@kr-vysocina.cz

URL: <http://www.kr-vysocina.cz/>

Krajský úřad Královéhradeckého kraje

Adresa: Pivovarské náměstí 1245, 500 03 Hradec Králové

Telefon: +420 495 817 111

E-mail: posta@kr-kralovehradecky.cz

URL: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/>

Krajský úřad Libereckého kraje

Adresa: U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2

Telefon: +420 485 226 111

E-mail: podatelna@kraj-lbc.cz

URL: <http://www.kraj-lbc.cz/>

Krajský úřad Moravskoslezského kraje

Adresa: 28. října 117, 702 18 Moravská Ostrava

Telefon: +420 595 622 222

E-mail: posta@msk.cz

URL: <http://www.msk.cz/>

Krajský úřad Olomouckého kraje

Adresa: Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc

Telefon: +420 585 508 111

E-mail: posta@olkraj.cz

URL: <http://www.olkraj.cz/>

Krajský úřad Pardubického kraje

Adresa: Komenského nám. 125, 532 11 Pardubice

Telefon: +420 466 026 111

E-mail: posta@pardubickykraj.cz

URL: <http://www.pardubickykraj.cz/>

Krajský úřad Plzeňského kraje

Adresa: Škroupova 18, 306 13 Plzeň

Telefon: +420 377 195 111

E-mail: posta@plzensky-kraj.cz

URL: <http://www.kr-plzensky.cz/>

Krajský úřad Středočeského kraje

Adresa: Zborovská 81/11, 150 21 Praha 5

Telefon: +420 257 280 111

E-mail: podatelna@kr-s.cz

URL: <http://www.kr-stredocesky.cz/>

Krajský úřad Ústeckého kraje

Adresa: Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem

Telefon: +420 475 657 111

E-mail: urad@kr-ustecky.cz, posta@kr-ustecky.cz

URL: <http://www.kr-ustecky.cz/>

Krajský úřad Zlínského kraje

Adresa: Třída Tomáše Bati 21, 761 90 Zlín

Telefon: +420 577 043 111

E-mail: podatelna@kr-zlinsky.cz

URL: <http://www.kr-zlinsky.cz/>

Magistrát hlavního města Prahy

Adresa: Mariánské náměstí 2/2, 110 01 Praha 1
Telefon: +420 236 001 111 (spojovatelka)
E-mail: posta@praha.eu
URL: <http://www.praha.eu/>

Zájmové svazy**Arboristická akademie, ZO ČSOP**

Adresa: Sokolská 1095, 280 02 Kolín II
Tel.: +420 770 147 324
E-mail: kancelar@arboristickaakademie.cz
URL: www.arboristickaakademie.cz

Asociace lesnických a dřevozpracujících podniků (ALDP)

Adresa: U Uranie 954/18, 170 00 Praha 7
Tel.: + 420 724 095 844
E-mail: ivan.sevcik@aldp.cz
URL: <http://www.aldp.cz/>

Asociace zahradnických společenstev

Adresa: Na Pláni 1609, 547 01 Náchod
Tel.: +420 775 142 163
E-mail: azscz@seznam.cz
URL: www.a-z-s.cz

Česká asociace podnikatelů v lesním hospodářství (ČAPLH)

Adresa: Bělohorská 274/9, 169 00 Praha 6
Tel.: +420 228 225 062
E-mail: sekretariat@caplh.cz
URL: <http://www.caplh.cz/>

Česká komora odborných lesních hospodářů

Adresa: Nový Rychnov 252, 394 04 Nový Rychnov
Tel.: +420 561 110 319
E-mail: ckolh@post.cz
URL: <http://www.ckolh.cz/>

Český zahrádkářský svaz, z. s.

Adresa: Rokycanova 318/15, 130 00 Praha 3 - Žižkov
Tel.: +420 222 782 710
E-mail: ustredi@zahradkari.cz
URL: www.zahradkari.cz

Sdružení lesních školkařů ČR, z.s.

Adresa: J. Dobrovského 923/18, Nové Město, 286 01 Čáslav

Tel.: +420 606 723 664

E-mail: info@lesniskolky.cz

URL: www.lesniskolky.cz

Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů ČR (SVOL)

Adresa: K Silu 1980 - budova Městské správy lesů Pelhřimov s. r. o., 393 01 Pelhřimov

Tel.: +420 565 324 203

E-mail: info@svol.cz

URL: <https://www.svol.cz/>

Sdružení zahradnických center s.r.o.

Adresa: Lužná 716/2, 162 00 Praha 6

Tel.: +420 606 663 617

E-mail: nechyba@szc.cz

URL: www.szc.cz

Společenstvo dřevozpracujících podniků v ČR

Adresa: Vančurova 7, 586 01 Jihlava

Tel.: +420 567 308 891

E-mail: fandanovak@volny.cz

URL: <https://sdpcr.cz/>

Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, z.s.

Adresa: Plzeňská 247/59, 150 00 Praha 5- Košíře

Tel.: +420 257 323 953

E-mail: kancelar@szkt.cz

URL: www.szkt.cz

Svaz školkařů ČR, z.s.

Adresa: Wolkerova 37/17, 779 00 Olomouc

Tel.: +420 603 259 771

E-mail: svaz.skolkaru@email.cz

URL: www.svaz-skolkaru.cz

Svaz zakládání a údržby zeleně, z.s.

Adresa: Údolní 33, 602 00 Brno

Tel.: +420 777 581 544

E-mail: info@szuz.cz

URL: www.szuz.cz

Unie botanických zahrad ČR

Adresa: Nádvoří 134, 171 00 Praha 7-Troja

Tel.: +420 315 636 229

E-mail: petr.hanzelka@botanicka.cz

URL: <http://ubzcr.cz/>

Příloha č. 4: Vzor značek k vyznačení vymezeného území

**VSTUPUJETE NA ÚZEMÍ S VÝSKYTEM
PRO ROSTLINY NEBEZPEČNÉHO
KARANTÉNNÍHO
BOUROVCE**
Dendrolimus sibiricus

**OPOUŠTÍTE ÚZEMÍ S VÝSKYTEM
PRO ROSTLINY NEBEZPEČNÉHO
KARANTÉNNÍHO
BOUROVCE**
Dendrolimus sibiricus